

РЕШЕНИЕ

№ 1173

гр. София, 23.10.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 4-ТИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на девети октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Диана Коледжикова

Членове: Мария Яначкова
Десислава Б. Николова

при участието на секретаря Ирена М. Дянкова
като разгледа докладваното от Мария Яначкова Въззивно гражданско дело
№ 20221000503465 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл. 258 – 273 ГПК.

С решение № 260767 от 4 март 2022г. по гр. д. № 13127/2020г. Софийски градски съд, ГО, 9 състав е осъдил „ЗАД Далл Богг: Живот и здраве“ АД да заплати на В. М. В. на основание чл.226, ал.1 от КЗ/отм./, обезщетение за неимуществени вреди в размер на 25 000 лева, настъпили вследствие телесните увреждания, причинени от ПТП от 15.03.2016г., ведно със законната лихва от 21.10.2018г. до окончателното ѝ плащане, както и 1 969,80 лева обезщетение за имуществени вреди, настъпили вследствие телесните увреждания, причинени от ПТП от 15.03.2016г., ведно със законната лихва от 21.10.2018г. до окончателното ѝ плащане, като отхвърлил иска за плащане на обезщетение за неимуществени вреди до пълния предявен размер от 25 000,00 лева до 100 000,00 лева, както и иска за плащане на обезщетение за имуществени вреди до пълния предявен размер от 1 969,80 лева до 8 958,43 лева; осъдил ответника да заплати на адв.А. Д. на основание чл. 38, ал. 1, т. 2 от ЗА адвокатско възнаграждение в размер на 1 608,00 лева с ДДС; осъдил ответника на основание чл.78, ал.6 от ГПК да заплати по сметка на Софийски градски съд държавна такса и разноски в размер на 1 579,00

лева; осъдил ищцата на основание чл. 78, ал. 3 от ГПК да заплати на ответника направените разноски, съобразно с отхвърлената част от иска, в размер на 720,00 лева; отхвърлил предявения от „ЗАД Далл Богг: Живот и здраве“ срещу ЗАД „Алианц България“ АД обратен иск с правно основание чл. 127, ал. 2 и чл. 45 от ЗЗД за осъждане на ЗАД „Алианц България“ АД да плати сумата от 25 500 лева, предявен частично от 108 958,43 лева, обезщетение за имуществени и неимуществени вреди в резултат от ПТП, настъпило на 15.03.2016г., като неоснователен. Решението е постановено при участието на ЗАД „Алианц България“ АД като третото лице помагач на страната на ответника. С определение № 267626/17.10.2022г. първоинстанционният съд е изменил решението си в частта за разноските, като е осъдил „ЗАД Далл Богг: Живот и здраве“ АД да заплати на основание чл. 78, ал. 3 ГПК на ответника по обратния иск направените по делото разноски в размер на 2 652 лв. с ДДС за адвокатско възнаграждение.

Ищцата В. М. В. е подала въззивна жалба срещу решението по гр. д. № 13127/2020г. на СГС, ГО, 9 състав в посочена от нея отхвърлителна част – в която съдът е отхвърлил искането за присъждане на лихва за забава за периода от 15.03.2016г. до 21.10.2018г. С доводи за нарушение на материалния закон, иска отмяна на решението в обжалваната част и уважаване на искането.

Ответникът ЗАД „ДаллБогг: Живот и Здраве“ АД от своя страна е подал въззивна жалба срещу първоинстанционното решение в негова осъдителна част, изводимо от оплакванията за нарушение на чл. 52 ЗЗД и искането към съда, - над присъдения размер на обезщетението за неимуществени вреди от 15 000 лв. Иска отмяна на решението в атакуваната част и вместо това отхвърляне на иска за разликата до 25 000 лв.

В. М. В. е оспорила въззивната жалба на ответника.

САС е приел, че въззивната жалба на ищцата представлява молба за допълване на първоинстанционното решение, така както тя е уточнила и искането си с молба от 15.03.2023г. по указания на въззивния съд (въпреки че е посочила, че поддържа и въззивната жалба искането е едно и е насочено към допълване на решението на СГС).

С допълнително решение № 260706 от 11 май 2023г. СГС е допълнил решението си като е отхвърлил искането за присъждане на законната лихва

върху уважените главници в размер на 25 000 лв. и в размер на 1 969, 80 лв. – обезщетения за неимуществени, съотв. имуществени вреди, причинени от ПТП от 15.03.2016г., за периода от 15.03.2016г. до 21.10.2018г.

В. М. В. е подала въззивна жалба срещу допълнителното решение на първоинстанционния съд с оплакване, че е неправилно, тъй като законната лихва се дължи от датата на увреждането по реда на приложимия КЗ (отм.). Иска отмяната му и присъждане на законната лихва върху присъдените обезщетения от 15.03.2016г.

Третото лице помагач е оспорило искането за допълване на основното решение, както и въззивната жалба на ищцата срещу допълнителното решение. Взело е становище, че въззивната жалба на ответника е основателна.

За да постанови решението си по иска за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди, първоинстанционният съд е приел, че в полза на ищцата е възникнало вземане по чл. 226 КЗ (отм.) в размер на 25 000 лв. Съдът, постановил обжалвания акт, е посочил, че обезщетението е определено при съобразяване на характера и степента на уврежданията, измежду които фрактури на горния десен крайник, придружаващите ги болки, страдания и неудобства, проведеното оперативно лечение, настъпилите негативни промени в психиката, приключилия успешно оздравителен процес от около 6 месеца с изключение на лекото ограничение в движението на гривнената става и спорадичните болки при смяна на времето и при натоварване. Законната лихва върху присъдените обезщетения за вреди – неимуществени и имуществени - е присъдена от 21.10.2018г. – след изтичане на 3 месеца от предявяване на претенцията пред застрахователя на основание чл. 271, ал. 1 вр. ал. 5 КЗ (отм.), като искането за присъждане на обезщетението за забава от 15.03.2016г. – 20.10.2018г. е отхвърлено изрично, както се посочи по-горе, с допълнително решение.

Софийски апелативен съд, в рамките на правомощията си, регламентирани в чл. 269 ГПК (ТР № 1/09.12.2013г. по тълк. дело № 1/2013г. на ОСГТК на ВКС), при служебната проверка на валидността и допустимостта в обжалваната част на основното решение, предмет на инстанционен контрол, намира същото за валидно и допустимо в обжалваната част, а по същество, с оглед доводите срещу него и за правилно. Допълнителното решение е частично неправилно – в частта му, в която е

отхвърлено искането за присъждане на законна лихва за забава върху обезщетението за неимуществени вреди.

Предявен е иск при правна квалификация чл. 226, ал. 1 КЗ (отм.) вр. § 22 ПЗРКЗ за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди, като спорът пред въззивния съд е пренесен за размер на обезщетението над 15 000 лв. до 25 000 лв. Основният спорен въпрос в настоящото производство се свежда до определяне размера на дължимото на ищцата като пострадало лице обезщетение от ответника, застраховал гражданската отговорност на делинквента.

Застраховането срещу гражданска отговорност е правоотношение, по силата на което застрахователят се задължава да обезпечи застрахователна закрила срещу риска от възникване на гражданска (деликтна) отговорност в тежест на застрахования, като при настъпване на застрахователното събитие, плаща дължимото от последния обезщетение за вредите, причинени на трети лица. Застрахователното събитие при тази застраховка, като проекция на застрахователния риск, е възникването на гражданска отговорност в тежест на застрахования. Отговорността на застрахователя възниква на основание застрахователно правоотношение, а отговорността на причинителя на неправомерното увреждане, на основание деликт. Т. н. пряко право на увредения срещу застрахователя по чл. 226, ал. 1 КЗ (отм.) за изплащане на застрахователното обезщетение, предявено в настоящия процес, и правото му да търси обезщетение на деликтно основание, възникват в един и същи момент – този на настъпването на застрахователното събитие (в случая ПТП), при което е причинено неправомерното увреждане. За упражняване на прякото право на увреденото лице не е необходимо гражданската отговорност на застрахования да бъде установена със сила на пресъдено нещо, но в случая тя е установена с влязла в сила присъда.

Процесното вредоносно събитие - ПТП - е настъпило на 15.03.2016г. Доколкото ответникът не е обжалвал решението на първоинстанционния съд в негови осъдителни части – до присъдения размер на обезщетението за неимуществени вреди от 15 000 лв. и присъдения размер на обезщетението за имуществени вреди - освен че няма други спорни факти на настоящия етап от производството извън размера на дължимото обезщетение за неимуществени вреди и момента на забава на ответника, страните са обвързани и от сила на

пресъдено нещо, въз основа на която съдът е длъжен да приеме, че ищцата е пострадало лице от ПТП, станало на 15.03.2016г., установено и със съдебен акт - присъда, задължителна за гражданския съд (чл. 300 ГПК; чл. 413, ал. 2 и 3 НПК), а ответникът е застраховал гражданската отговорност на делинквента, причинил процесното ПТП (чл. 297 вр. чл. 298, ал. 1 ГПК вр. чл. 257 – 275 вр. чл. 223 – 229 вр. чл. 265, ал. 1 КЗ отм.).

Вредите, които ищцата твърди, че са й причинени от процесното ПТП подлежат на доказване на общо основание (чл. 154, ал. 1 ГПК), извън тези от състава на престъплението, за чието извършване е бил признат делинквентът. От постановената присъда по НОХД № 173/2017г. на СРС, от заключението на съдебно-медицинската експертиза, изготвено въз основа на медицинската документация и след личен преглед от 15.10.2021г., както и от гласните доказателства, събрани чрез разпита на св. П. и на св. Х. (подлежащи на преценка по реда на чл. 172 ГПК тъй като първият свидетел е близък на ищцата и другия свидетел, с когото тя живее на семейни начала), е установено, неоспорено като фактически положения във въззивното производство, че вследствие на ПТП, станало при челен удар на две МПС, като ищцата е била пътник в удареното, тя е получила: контузия на гръдния кош и корема, контузия на шията, счупване на долния край на лъчевата кост и шиловидния израстък на лакътната кост, счупване на горния край на лакътната кост - олекранон. Извършена ѝ е закрыта репозиция и гипсова имобилизация, а на 19.03.2016г. е била приета в Пирогов, където е извършена оперативна интервенция - открито наместване и вътрешна фиксация с плака, както и открито наместване и вътрешна фиксация с игли и телен серклаж на фрактурите на долния край на лъчевата кост и на горния край на лакътната кост. Изписана е на 22.03.2016г. с напътствия за последващия режим и са назначени контролни прегледи. Проведена ѝ е мануална терапия. На 16.11.2016г. ищцата е била приета повторно в същата клиника по повод оплаквания от болка и дефицит на разгъването на дясната лакътна става. Поставена е диагноза - частично разкъсване на сухожилието на триглавия мишничен мускул вдясно. Извършена е оперативна интервенция на 17.11.2016г. с екстракция на металната остеосинтеза в областта на дясната лакътна става и тенорафия на сухожилие - зашто е намереното частично разкъсано сухожилие на триглавия мишничен мускул. Изписана е на 19.11.2016г. и е продължила лечението в домашни условия с нов отпуск за

временна неработоспособност от 16.11.2016 до 29.12.2016г. - за 44 дни. Болката по време на настъпването на увреждането е била интензивна, както и след всяка от оперативните интервенции, като е останала значителна в продължение на 1-2 седмици. След това тя постепенно е намаляла, като към м.10.2021г. пострадалата чувства периодични болки при натоварване и смяна на времето и има ограничение на движението на дясна гъривнена става, изразяващо се във повдигане ръката нагоре - екстензия от 50 градуса, при норма 70 градуса, останали са и хирургически белези от извършените оперативни интервенции. Нормалният възстановителен период при протичане без усложнения за фрактура на долния край на лъчевата кост и проведено оперативно лечение е около 5 месеца. Нормалният възстановителен период при протичане без усложнения за фрактура на олекранон и проведено оперативно лечение е 3-4 месеца. От свидетелските показания, преценени по реда на чл. 172 ГПК, които са в унисон с обективните данни по делото, е установено още, че пострадалата е търпяла освен физически болки след ПТП, така била и изплашена от случилото се с нея, не искала да излиза, изпитвала страх да се вози в автомобил и не искала дълго време да се минава през мястото на ПТП, не можела и да се обслужва сама след изписването от болница, не можела и да работи на компютър, а била счетоводител, почнала да ползва ръката си за работа едва след 5-я месец; през възстановителния период носила и шина на ръката за обездвижване, продължавала от време на време да не се чувства добре, което ѝ пречило при отглеждането на детето ѝ.

С оглед приетото за установено по-горе, предвид характера и тежестта на увреждането на здравето на ищцата (на 33 навършени години към датата на ПТП), което се характеризира с фрактури на горния десен крайник, за чието лечение са предприети две оперативни намеси, едната за поставяне на метална остеосинтеза, другата за изваждане на част от нея, придружено със зашиване на разкъсано сухожилие, както и получените контузии на тялото, претърпените от нея болки и неудобства от физическо естество, присъщи на увреждането, на сравнително дългия възстановителен период от около 6 месеца, през който пострадалата е изпитвала и интензивни болки, обстоятелствата, при които са причинени телесните увреждания, ограниченията в битовото обслужване през възстановителния период, проявата на типични спорадични болки при натоварване и при влошаване на

метеорологичните условия, и не на последно място дефицитът, макар и малък, в движението на гривнената става, както и преживените негативни емоции в резултат от ПТП и последиците от него, довели до съответни негативни промени в емоционалното състояние на ищцата, както и икономическите условия в страната към момента на настъпване на вредите, и въззивният съд намира, че в конкретната хипотеза обезщетение в размер на 25 000 лв. не нарушава принципа на справедливостта, прогласен в чл. 52 ЗЗД. Ето защо, предявеният иск за заплащане на обезщетение за доказаните в производството неимуществени вреди, резултат от ПТП, за последиците от реализирането на което отговаря ответникът, е основателен до посочения размер.

Отговорността на застрахователя към третите увредени от застрахования лица, съобразно изясненото по-горе, е функционално обусловена от възникването на отговорността на прекия причинител по чл. 45 ЗЗД и в рамките на застрахователната сума е тъждествена по обем и съдържание с отговорността на прекия причинител по чл. 45 ЗЗД. Вземанията за обезщетение за вреди от непозволено увреждане стават изискуеми от деня на увреждането, а когато деецът не е известен - от откриването му. При непозволено увреждане, съгласно чл. 84, ал. 3 ЗЗД, причинителят на вредата изпада в забава и дължи законна лихва по смисъла на чл. 86, ал. 1 ЗЗД от момента на увреждането, без да е необходима покана, от което следва, че и в хипотезата на чл. 226, ал. 1 КЗ (отм.), приложим към спорното материално правоотношение, законната лихва се дължи от застрахователя като лице, което носи отговорност за действията на делинквента, също от момента на настъпване на вредите, тъй като застрахователят поначало дължи на увредения това, което би му дължал делинквентът по правилата на деликтната отговорност. Ето защо и в разглеждания случай върху определеното обезщетение за неимуществени вреди следва да се присъди законната лихва от 15.03.2016г. - датата на непозволеното увреждане (чл. 84, ал. 3 ЗЗД вр. чл. 223, ал. 2, изр. 1 и по арг. от чл. 227, т. 2 КЗ отм.), както е поискано.

Неоснователно е обаче искането за присъждане на законна лихва за забава от 15.03.2016г. върху обезщетението за имуществени вреди – разходи за лечение. Разходите за лечение представляват имуществени вреди под формата на претърпяна загуба, изразяваща се в намаляване на имотното състояние, на актива на кредитора. Вредата в този случай се проявява и

увреждането настъпва в момента на извършването на съответния разход, а не в момента на настъпването на ПТП. Следователно, касае се за вреди, които настъпват в хода на лечението на пострадалия, за доказването на които се събират доказателства за необходимостта им и за действителното им извършване, както и за техния размер, и вземането за обезщетяването в действителния им обем става изискуемо с настъпването им (сторването на разходите). На това основание и законна лихва върху посоченото присъдено в общ размер обезщетение от 1 969, 80 лв. не се дължи в случая от момента на непозволеното увреждане (като не са установени фактически положения и относно момента на сторването на присъдените разходи).

С оглед гореизложеното, доводите във въззивната жалба на ответника за нарушение на чл. 52 ЗЗД са неоснователни. Въззивният съд определи размера на дължимото обезщетение за неимуществени вреди с оглед конкретните обстоятелства, описани по-горе, като в разглеждания случай отдаде решаващо значение на характера и тежестта на получените увреди – счупвания в горния десен крайник, на проведеното лечение, в това число оперативно, на сравнително дългия възстановителен период и останалата трайна неблагоприятна последица в движението на гривнената става, но съобрази и, че оздравителният процес на телесното здраве е приключил, въпреки проявата на описаните спорадични типични за получените увреди болки. При това положение основното решение, с което е определен размер на търсеното обезщетение за неимуществени вреди, е правилно и подлежи на потвърждаване в обжалваната част. Доводите във въззивната жалба на ищцата срещу допълнителното решение са частично основателни и допълнителното решение подлежи на съответна отмяна, като се присъди законната лихва от датата на ПТП само върху обезщетението за неимуществени вреди, а в останалата му част е правилно като резултат и следва да се потвърди. При този изход на спора, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК вр. чл. 38, ал. 2 вр. ал.1, т. 2 ЗА в полза на адвоката – пълномощник на ищцата се присъжда възнаграждение за безплатна правна помощ в размер на 1 300 лв. – за защита във въззивното производство, съразмерно материалния интерес по въззивната жалба на ответника, и в минимален размер от 200 лв. - по въззивната жалба срещу допълнителното решение, която съдът прие за частично основателна, - с която е повдигнат спор не за конкретен материален интерес, а по основанията за дължимост на лихвата за забава, която се

присъжда до окончателното плащане и не се изчислява размера ѝ в исковото производство (по арг. от чл. 7, ал. 2, т. 1 вр. § 1 ДРНМРАВ).

Водим от изложеното, Софийски апелативен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 260767 от 4 март 2022г. по гр. д. № 13127/2020г. на Софийски градски съд, ГО, 9 състав в обжалваната осъдителна част – в която е присъдено обезщетение за неимуществени вреди над размера от 15 000 лв. до 25 000 лв.

ОТМЕНЯ решение № 260706 от 11 май 2023г. по гр. д. № 13127/2020г. на Софийски градски съд, ГО, 9 състав, в частта му, в която е отхвърлено искането за присъждане на законна лихва за забава върху обезщетението за неимуществени вреди за периода 15.03.2016г. до 20.10.2018г. и вместо това:

ОСЪЖДА ЗАД „Далл Богг: Живот и здраве“ АД, ЕИК 200299615, да заплати на В. М. В., ЕГН *****, и законната лихва за периода от 15.03.2016г. до 20.10.2018г. върху присъденото обезщетение за неимуществени вреди от 25 000 лв.

ПОТВЪРЖДАВА решение № 260706 от 11 май 2023г. по гр. д. № 13127/2020г. на Софийски градски съд, ГО, 9 състав, в останалата обжалвана част.

ОСЪЖДА ЗАД „Далл Богг: Живот и здраве“ АД, ЕИК 200299615, да заплати, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК вр. чл. 38, ал. 2 вр. ал. 1, т. 2 ЗА, на адв. С. Ч. възнаграждение за оказаната безплатна адвокатска помощ в размер на 1 500 лв. – за защита във въззивното производство.

Решението е постановено при участието на трето лице на страната на ответника – ЗАД „Алианц България“ АД.

Решението може да се обжалва, при условията на чл. 280 ГПК, в

едномесечен срок от връчването му пред ВКС на РБ.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____